

several levels. For a full evaluation of the transformation as combinatorial means, they should be isolated in a separate step and include all kinds of changes, including symmetric. Such flexible form as costume, allows all types of changes without losing the original functional content.

Combinatorial costume morphogenesis is a complex process with a certain algorithm and key constituents phases. In addition to a formation of combinatorial elements and combination, transformation can be noted among the phases. In modern scientific literature transformation are performed in parallel with other operations in process of formation, they are not given a separate phase. But because of the fact, that costume combinatorics is associated with specific forms and functions of their parts, transformations must take place gradually and have their limitations, depending on the type of elements. Output of transformation as a separate phase of shape-forming is a prerequisite for improving the effectiveness of combinatorics as a tool for design.

At the position of a separate stage of design, combinatorial transformation can be considered as a new means of combinatorics. This allows to greatly expand its scope.

Considering the features of combinatorial costume forms, there are two general types of transformation of primary elements – combinatorial and symmetric. The combinatorial operations of changing of characteristics of elements can be divided into three groups: changing of configurations, resizing and color solutions. Each group has its scope, tasks and sequence of operations.

Since each element of the costume is often a combination of different geometric shapes, general and domestic level in combinatorial transformations can be divided. There is a change of the form that is simultaneously changing all the figures, their configuration and location at the general level. At the domestic level, the transformation undergoes a figure that is part of the element, or even one line in this figure. Combinatorial actions are expressed in the changes of the elements that are combined (segments, lines, shapes) relative to one another, replacing some or all of the elements combined with resizing and other changes in geometric characteristics of elements, changing the number of elements in final combination.

Placing elements in the structure of the object, one can set their plane and spatial relations. In particular, it can be expressed that the elements are placed close together or far apart, above or below one another, face or not, are in random positions or due to certain rules.

In costume design combinatorial transformation can be combined and held as a single act. This ensures saving actions, the way to the final result is reduced. Therefore, a new combination differs from the previous one on several grounds. The decision to hold combinatorial changes gradually or simultaneously depends on the project objectives, requirements of changes for a particular stage of formation and the expected result.

Combinatorial transformation in costume can be used for finished sketch models and for the original combinatorial elements. Ability to certain changes and variability of the results depends on the type of combinatorial elements.

The main goal of transformation of combinatorial elements is to create a palette of elements that are relevant to the area of interest and meet the design task. Therefore, transformation is used to improve and harmonize the item shape.

Modern scientists identified the main types of symmetry found in costume: orthogonal, moving, similarity, affine, curved. Using symmetry leads to harmonization of forms and a new, more interesting design solutions, as far as almost all symmetric transformations add elements to a form or changing its configuration, and silhouette that creates a distinct artistic image. Catalogue elements change shape, but their functional meaning and place in a suit remains unchanged; the same applies to the typical costume items. It should be noted that both combinatorial and symmetric changes in elements may include all parts, several of them, or only one part of the system. Since the typical elements and catalogue forms are often the system of geometric forms, the essence of the partial effect of transformations is similar to the basic system of elements.

Key words: combinatorial formation costume transformation configuration symmetry.

УДК 78.087.684

Олег Павлович Бадалов
здобувач

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ АНСАМБЛЮ ПІСНІ І ТАНЦЮ "ПОЛІССЯ" ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ХОРОВОГО ВИКОНАВСТВА ЧЕРНІГІВЩИНИ

У статті вперше в українському музикознавстві досліджено шляхи професіоналізації хорової культури Чернігівщини у 80-х роках ХХ ст. Розглянуто особливості діяльності ансамблю пісні і танцю "Полісся" Чернігівської філармонії; з'ясовано його внесок у розвиток професійного хорового виконавства регіону.

Ключові слова: ансамбль пісні і танцю, Чернігівська філармонія, "Полісся", народний хор, диригент, Л. Боднарук.

Вивчення особливостей діяльності професійних хорових колективів набуло значної актуальності у вітчизняному музикознавстві, сприяючи подоланню явища фрагментарності в усвідомленні шляхів розвитку української хорової культури, зокрема регіонального хорового життя. Так, Т. Бурдейна-Публіка вивчає вплив професійних хорів Вінниччини на музичне життя регіону, Н. Кречко досліджує репертуар і концертну практику академічних хорових колективів Києва, О. Антоненко зосереджує увагу на особливостях формування Запорізької хорової капели "Дніпрельстан", Т. Василенко присвячує розвідки історії становлення хору Національної опери України ім. Т. Шевченка, аспекти виконавського стилю Харків-

ського камерного хору імені В. Палкіна знаходяться у колі наукових інтересів Г. Парфьоновой, діяльність Тернопільської хорової капели охарактеризована О. Бойчук тощо.

Незважаючи на пошук інтересу до регіонального аспекту досліджень хорової культури України, остронь уваги мистецтвознавців й досі залишається вивчення сучасної хорової культури Чернігівщини. Так, Л. Дорохіна й Т. Ляшенко дослідили діяльність хорових об'єднань Чернігівщини першої третини ХХ ст. У цьому контексті важливим завданням постає з'ясування етапів розвитку хорової культури Чернігівщини другої половини ХХ ст., зокрема професіоналізації хорового руху регіону, адже дослідження сучасної хорової культури Чернігівщини ще не стало предметом вивчення науковців, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Мета статті полягає у з'ясуванні особливостей професіоналізації хорової культури Чернігівщини, зокрема у вивченні діяльності першого професійного хорового колективу регіону – ансамблю пісні і танцю "Полісся".

Перші згадки про діяльність на Чернігівщині професійного хорового колективу сягають середини 1940-х років. 1 жовтня 1945 р. при обласній філармонії було створено хорову капелу, що складалася з п'ятдесяти чотирьох співаків. У 1947 р. хорова капела виїхала на гастролі до Далекого Сходу [4, 4]. Діяльність капели не позначилася на розвитку хорового життя Чернігівщини, адже з фінансово-економічних причин колектив було розформовано на початку 50-х років ХХ ст.

У 50–70-х роках ХХ ст. провідні позиції у хоровій культурі Чернігівщини посідав Заслужений самодіяльний народний хор УРСР "Десна" палацу культури виробничого об'єднання "Хімволокно". Аматорський колектив, що був заснований у 1951 р. випускником Київської державної консерваторії ім. П. Чайковського, учнем Г. Г. Верьовки Леонідом Миколайовичем Пашиним, представляв хорову культуру Чернігівщини не лише у межах України, але й на теренах усього СРСР. Етапом найвищого мистецького розквіту самодіяльного хору "Десна" був період другої половини 70-х – початку 80-х років, коли колектив діяв під орудою випускника Харківського державного інституту мистецтв ім. І. Котляревського, заслуженого працівника культури УРСР Григорія Михайловича Драгинця. Саме під його керівництвом "Десна" тричі перемагала у Всеукраїнському телевізійному турнірі "Сонячні кларнети", здобула Великі золоті медалі на Другому та Третньому Всесоюзних фестивалях самодіяльної народної творчості, отримала Почесні грамоти Президії Верховної Ради України, Спілки композиторів СРСР, Чернігівську обласну премію ім. Г. Верьовки тощо [1].

Колектив на чолі з Григорієм Драгинцем виступав у населених пунктах Чернігівщини, на співо-чих полях села Березне Чернігівської області та Хмельницького, у Москві, Мінську, Каунасі, Гомелі, Воскресенську, Вільнюсі, Брянську, Києві, містах Сибіру. П'ять разів "Десна" виїжджала на гастролі до Чехословаччини. Завдяки потужній гастрольно-концертній діяльності, вдалому формуванню репертуарної палітри і високому виконавському рівню Заслужений самодіяльний народний хор "Десна" став, за словами В. Рожка, "флагманом у хоровій творчості" рідної йому Чернігівщини [1, 4]. Така успішна діяльність аматорського колективу свідчила про конкурентоздатність хорових сил міста. Мабуть, саме це й актуалізувало наприкінці 70-х років питання доцільності їх професіоналізації, що зумовило появу ідеї заснування ансамблю пісні і танцю при Чернігівській обласній філармонії.

Цікаво, що саме в цей час у Чернігові існував ще один колектив під назвою "Десна" – філармонійний ансамбль бандуристів, який був створений у 1953 р. Організатором і керівником ансамблю став Євген Кот [3, 68]. У подальшому ансамблем керували Л. Тевзадзе, В. Бойко, О. Васюта, Г. Воеводкін, заслужений артист України Л. Пашин. Колектив гастролював у Чернігівській, Львівській, Київській областях України, Краснодарському краї Російської Федерації. Свідчень про мистецьку діяльність колективу обмаль, що не сприяє відтворенню повної картини творчого життя філармонійного ансамблю бандуристів. Втім, певні уявлення про його виконавський рівень можна скласти на основі спогадів одного з керівників колективу, випускника Київської державної консерваторії ім. П. Чайковського Владислава Григоровича Бойка, які відносяться до 1968 р.

26 березня 1968 р. В. Г. Бойко вперше зустрівся з колективом, який тоді гастролював Західною Україною. На той час ансамбль складався з двадцяти чотирьох артистів: "оркестровий супровід – бандури, цимбали, баян, контрабас. У солістів і танців супровід у вигляді тріоїстої музики (баян, цимбали, контрабас). Склад хору: сопрано – 4, альтів – 3, тенорів – 3, басів – 4, володіючих грою на бандурі: з освітою – 4, без освіти – 3. Серед ветеранів ансамблю – Михайло Лукаш, Володимир Богомаз, Геннадій Мартинюк" [3, 70]. На одній з перших репетицій В. Бойко, з метою з'ясування професійного рівня артистів, запропонував їм для читання з аркушу українську народну пісню в обробці М. Лисенка "Попід мостом, мостом". Виявилося, що дехто з артистів має низький фаховий рівень підготовки. Також диригент мав труднощі з визначенням творчих орієнтирів ансамблю, про що свідчить запис у щоденнику від 3 квітня, зроблений у місті Радехів Львівської області, де тривало концертне турне колективу: "вчора зробив спробу визначити напрямки у роботі ансамблю і розгубився. Співають – від О. Кошиця до В. Вірменича. Манера звукоутворення у хорі мішана" [3, 69].

Безперечно, за десять років, що минули від часу написання спогадів В. Бойка, до часу, коли виникла ідея заснування ансамблю пісні і танцю "Полісся", виконавський рівень артистів філармонійного ансамблю "Десна" мав зрости. Але у загальнохудожньому сенсі тенденція стильової невизначеності й невиразності власного творчого обличчя ансамблю бандуристів зберігалася досить довгий час.

Серед причин цього можна назвати відсутність у деяких артистів фахової освіти, плінність керівного складу колективу, що унеможливило розробку й впровадження стратегії розвитку ансамблю тощо.

Враховуючи вищенаведене, стає зрозумілим бажання дирекції Чернігівської обласної філармонії заснувати на основі ансамблю бандуристів "Десна" ансамбль пісні і танцю. Для утворення нового колективу було запрошено випускника Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, колишнього хормейстера Гуцульського ансамблю пісні і танцю, відомого у музичних колах Західної України диригента Любомира Мирославовича Боднарука (1938–2009).

З 1 вересня 1979 р. у Чернігівській обласній філармонії почав діяти ансамбль пісні і танцю на чолі з Л. М. Боднаруком, балетмейстером колективу став Григорій Самойлович Горбачук. Про утворення ансамблю сповістили газета "Культура і життя" і журнал "Музика" [5; 6].

Від філармонійного ансамблю бандуристів новий колектив успадкував назву – "Десна", а також бандуру як провідний інструмент супроводу хорового співу. За поетичним висловом голови Чернігівської обласної організації Національної спілки письменників України Станіслава Реп'яха саме "традиційний потяг поліщуків до мелодій бандур – то рокітливо-грізних, то грайливо-веселих – і став причиною того, що при створенні ансамблю пісні і танцю Чернігівської обласної філармонії в основу було взято цей безсмертний музичний інструмент" [6, 6].

Назву "Полісся" ансамбль під керівництвом Любомира Боднарука отримав лише у 1981 р., коли мали відбутися гастролі колективу у Східно-Чеській області Чехословаччини, де до того багато гастролював і мав неабиякий успіх Заслужений самодіяльний народний хор України "Десна". Щоб уникнути плутанини, філармонійний колектив було перейменовано.

Головною метою початкового етапу роботи Любомира Мирославовича Боднарука на посаді художнього керівника ансамблю пісні і танцю "Полісся" було формування власного творчого стилю колективу, адже в Україні вже довгий час діяли Прикарпатський ансамбль пісні і танцю "Верховина" Дрогобицької обласної філармонії, Гуцульський ансамбль пісні і танцю Івано-Франківської обласної філармонії, ансамбль пісні і танцю "Подільська" Хмельницької обласної філармонії, Буковинський ансамбль пісні і танцю Чернівецької обласної філармонії та інші. Прагнення Л. Боднарука можна вважати реалізованими у двох основних індивідуальних рисах ансамблю "Полісся". По-перше, колектив суттєво відрізнявся від інших ансамблів пісні і танцю тим, що основою інструментального супроводу "Полісся" була бандура – традиційний для Чернігівщини народний інструмент. Саме ансамбль бандур створював неповторний колорит "Полісся", надавав звучанню колективу своєрідного ліричного забарвлення, м'якої тембровості, особливого чару. По-друге, хорова група ансамблю використовувала виключно академічну манеру співу, що теж було не характерним для колективів такого типу. Л. М. Боднарук проводив з ансамблем велику роботу з виховання співаків саме академічного звучання, адже дехто з артистів колективу не мав спеціальної підготовки. Причини тяжіння Любомира Мирославовича до академічної манери хорового співу можна вбачати у традиціях Львівської хорової школи, до якої він належав. Так, наслідком впливу цієї школи на діяльність хорових колективів Львівщини можна вважати те, що всі вони "дотримувалися академічності в подачі й оформленні звуку; так звана народна манера співу їм була не властива" [8, 64].

У складі ансамблю пісні і танцю "Полісся" працювали випускники хорової студії Капели бандуристів України і Чернігівського музичного училища ім. Л. Ревуцького: Тамара Метеленко, Анатолій і Галина Попови, Галина Маревич, Людмила Трухан, Лариса й Іван Юрчуки, Борис Калініченко, Лідія й Анатолій Радченки, Марина Ракітіна, Алла Капруліна, Олена Онушко, Володимир Дьяченко, Ольга Титович, Світлана Запирич та інші. Репертуар "Полісся" складали кращі зразки народної творчості "з фольклору Придесення, російські та білоруські пісні, які побутують у сусідніх Брянській і Гомельській областях, твори місцевих авторів" [6, 6]. Тепло приймали слухачі українські народні пісні "Ой там за лісочком" в обробці А. Авдієвсько-го, "Ой надіну черевики", хор селян з опери Б. Сметани "Продана наречена" та ін.

Перший виступ ансамблю пісні і танцю "Полісся" відбувся 1 квітня 1980 р. у селі Іванівка Чернігівського району. Згодом з творчістю колективу познайомилися мешканці Чернігівського, Борзнянського, Бобровицького, Бахмацького, Прилуцького, Срібнянського, Ічнянського районів Чернігівської області. Ансамбль виїжджав у великі гастрольні поїздки по Краснодарському й Ставропольському краях, Адигейській і Карачаєво-Черкеській автономних областях Російської Федерації, західним областям України – Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській, Хмельницькій. "Львівська студія телебачення зняла про чернігівський ансамбль музичний фільм "Співає "Полісся". Значною подією у творчому житті ансамблю пісні і танцю "Полісся" стала участь у днях Чернігівської області, що проходили у Східночеському краї. За сім днів перебування на Чехословаччині концерти "Полісся" відвідало більше десяти тисяч глядачів. Лише за два роки роботи колектив дав понад чотириста концертів" [2, 4].

У 1982 р. ансамбль "Полісся" було відзначено Чернігівською обласною премією ім. Олекси Десняка.

Ансамбль пісні і танцю "Полісся" під керівництвом Любомира Мирославовича Боднарука став не просто провідним професійним мистецьким колективом Чернігівщини, а й одним з кращих філармонійних колективів України. Але у 1984 р. ансамбль припинив своє існування. В одному з інтерв'ю Л. М. Боднарук називав основною причиною розформування "Полісся" невиконання ним вказівки щодо зміни творчого обличчя колективу: "дехто з обкомівських чинуш став вимагати, щоб хор співав "по-народному", за манерою Черкаського хору. Академічний спів, мовляв, не характерний для Чернігівщини! <...> Я був проти й відмовився руйнувати своїми руками те, що своїми ж руками створював" [9, 12].

Після розформування ансамблю пісні і танцю "Полісся" Л. М. Боднарука було звільнено з роботи у Чернігівській обласній філармонії і переведено до Чернігівського музичного училища на посаду заступника директора з навчально-виховної роботи і керівника студентського хору.

На основі розформованого ансамблю "Полісся" було створено Чернігівський український народний хор. Але, фактично, основні напрями мистецької діяльності колективу не були змінені. У складі хору залишилися інструментальна, танцювальна та, власне, хорова групи. Остання зазнала суттєвих змін. Новий керівник колективу заслужений діяч мистецтв УРСР Петро Процько надав пріоритет народній манері хорового виконання. Втім, успіху це не принесло. В. Рожок характеризував це явище як "критичну навалу псевдонародного хорового співу" [7, 9]. Чернігівський український народний хор здобув визнання в Україні та за її межами лише на початку 90-х років з появою на чолі колективу народного артиста України Анатолія Пашкевича та заслуженого діяча мистецтв України Володимира Коцура.

Отже, здійснений аналіз діяльності ансамблю "Полісся" дає змогу дійти висновку, що напрями його творчості багато в чому збігалися з мистецьким спрямуванням самодіяльного хору "Десна". На користь цього твердження свідчить синкретичний стиль діяльності "Полісся" (хореографічні композиції й хорові номери), його репертуар (народні й авторські пісні, танці) артистичний склад колективу (інструменталісти, хористи, танцюристи), якісна підготовка артистів (наявність як фахівців, так і артистів без фахової освіти), географія гастролей (Чернігівщина, міста України, республіки СРСР, Чехословаччина). Творча орієнтація Л. Боднарука – вихованця Львівської хорової школи – на академічну манеру хорового співу визначила головну відмінність ансамблю пісні і танцю "Полісся" від аматорського хору "Десна".

Не викликає сумнівів те, що творча діяльність ансамблю пісні і танцю "Полісся" стала вагомим чинником розвитку професійного хорового виконавства Чернігівщини. Так, значними зверненнями у 1990-х роках позначилася діяльність наступника "Полісся" – філармонійного народного хору, більшість з учасників якого співали у 1979–1984 рр. під орудою Л. Боднарука. Набутий у роботі з "Поліссям" досвід Любомир Мирославович застосовував у діяльності на посаді керівника студентського хору музичного училища, що тричі ставав лауреатом всеукраїнських хорових конкурсів. Своєрідним показником виправданості моделі діяльності "Полісся" може слугувати факт заснування у Чернігівській філармонії 2002 р. ансамблю пісні і танцю "Сіверські клейноди", що на сьогодні є одним з провідних філармонійних колективів України.

Подальше вивчення окресленої проблематики може тривати у напрямі з'ясування впливу творчості ансамблю "Полісся" на діяльність хорових колективів регіону, вивчення особливостей диригентської й організаційно-творчої роботи Л. Боднарука, дослідження особливостей подальшого розвитку професійної хорової культури Чернігівщини.

Література

1. Без пісні життя безголосо: життєвий і творчий шлях заслуженого працівника культури України Г. М. Драгинця / [упоряд. О. П. Бадалов]. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. – 100 с.
2. Боднарук Л. Звання зобов'язує / Л. Боднарук // Комсомольський гарт. – 1982. – 12 жовтня.
3. Бойко В. Продовжувачі кобзарських традицій Чернігівщини / В. Бойко // Із когорти подвижників : зб. статей і матеріалів / [ред.-упоряд. М. Яценко]. – Чернігів, 2008. – С. 66–71.
4. Гастролі Чернігівської хорової капели на Далекому Сході // Деснянська правда. – 1947. – 31 січня.
5. Реп'ях С. Народження "Десни" / С. Реп'ях // Культура і життя. – 1980. – 6 січня.
6. Реп'ях С. Народження "Десни" / С. Реп'ях // Музика. – 1981. – № 1.
7. Рожок В. В'ячеслав Палкін і хорова культура України другої половини ХХ ст. / В. Рожок // Творчо-педагогічна діяльність В'ячеслава Палкіна в контексті хорової культури України : матеріали Всеукраїнської науково-педагогічної конференції. – Харків : НТУ "ХПІ", 2006. – С. 6–11.
8. Стельмашук С. Збережені пам'яттю зустрічі / Степан Стельмашук // І проросте посіяне зерно. Євген Вахняк: митець, педагог / [упоряд. В. Ліга]. – Львів : Дивосвіт, 2001. – С. 64–67.
9. Яновський О. Маестро / О. Яновський // Гарт. – 2008. – 6 червня.

References

1. Bez pisni zhyttia bezgholose: zhyttievyi i tvorchyi shliakh zasluzhеноho pratsivnyka kultury Ukrainy H. M. Drahynsia / [uporiad. O. P. Badalov]. – Nizhyn : Aspekt-Polihrad, 2011. – 100 s.
2. Bodnaruk L. Zvannia zobov'язuє / L. Bodnaruk // Komsomolskyi hart. – 1982. – 12 zhovtnia.
3. Boiko V. Prodovzhuvachi kobzarskykh tradytsii Chernihivshchyny / V. Boiko // Iz kohorty podvyzhnykiv : zb. statei i materialiv / [red.-uporiad. M. Yashchenko]. – Chernihiv, 2008. – S. 66–71.
4. Hastroli Chernihivskoi khorovoi kapely na Dalekomu Skhodi // Desnianska pravda. – 1947. – 31 sichnia.
5. Repiakh S. Narodzhennia "Desny" / S. Repiakh // Kultura i zhyttia. – 1980. – 6 sichnia.
6. Repiakh S. Narodzhennia "Desny" / S. Repiakh // Muzyka. – 1981. – № 1.
7. Rozhok V. Viacheslav Palkin i khorova kultura Ukrainy druhoi polovyny KhKh st. / V. Rozhok // Tvorchopedahohichna dialnist Viacheslava Palkina v konteksti khorovoi kultury Ukrainy : materialy Vseukrainskoi naukovo-pedahohichnoi konferentsii. – Kharkiv : NTU "KhPI", 2006. – S. 6–11.
8. Stelmashchuk S. Zberezeni pamiattiu zustrichi / Stepan Stelmashchuk // I proroste posiane zerno. Yevhen Vakhniak: liudyna, mytets, pedahoh / [uporiad. V. Lyha]. – Lviv : Dyvosvit, 2001. – S. 64–67.
9. Yanovskiy O. Maestro / O. Yanovskiy // Hart. – 2008. – 6 chervnia.

Бадалов О. П. Творческая деятельность ансамбля песни и танца "Полесье" как предпосылка развития профессионального хорового исполнительства Черниговского региона

В статье впервые в украинском музыковедении исследованы пути профессионализации хоровой культуры Черниговского региона в 80-х годах XX ст. Рассмотрены особенности деятельности ансамбля песни и танца "Полесье" Черниговской филармонии; выяснено его вклад в развитие профессионального хорового исполнительства региона.

Ключевые слова: ансамбль песни и танца, Черниговская филармония, "Полесье", народный хор, дирижер, Л. Боднарук.

Badalov O. Creative activities of song and dance ensemble "Polissya" as a prerequisite of Chernihiv's region professional choral performance

The song and dance ensemble "Polissya" was the first professional choral group in the Chernihiv's region music culture of the second half of XXI century. But investigation of main stages of creative activity of ensemble is not done. The purpose of research is to study the professionalization of Chernihiv's region folk choral life.

The prototype of creation of the song and dance ensemble "Polissya" was Chernihiv culture palace's amateur choir "Desna". It was founded in 1951 and has held leading positions in the choral life of Chernihiv region in 1950–1970. Period of the artistic rise of "Desna" was during the second half of the 70's – early 80's, when the group worked under the guidance of a Grigory Drahynets. He led the choir to victory in the Ukrainian televised tournament "Soniachny Klarnety", won a gold medal in the Second and Third All-Union festival of amateur folk art, received diploma of the Presidium of the Verkhovna Rada of Ukraine, Union of Soviet Composers, Chernihiv Oblast Prize named after G. Veryovka etc. The "Desna" headed by the G. Drahynets performed in Chernihiv, Moscow, Minsk, Kaunas, Gomel, Vilnius, Bryansk, Kiev, cities of Siberia; five times "Desna" was on concert tour in Czechoslovakia. So, amateur folk choir "Desna" became a leader in choral life of Chernihiv region.

Successful performance of amateur collective "Desna" showed the competitive choral forces of the region. Apparently, this is actualized in the late 1970's the rationale for their professionalism, which led to the emergence of the idea of the foundation of the song and dance ensemble at the Chernihiv Philharmonic Society.

The song and dance ensemble "Polissya" was created at the Chernihiv Philharmonic Society in 1979. The artistic leader and main conductor of the ensemble became Lubomir Bodnaruk; the choreographer of the ensemble became Grigory Horbachuk. The ensemble consists of choral, dancing and orchestra groups. The base of the repertoire of the "Polissya" was the region folk songs of the Ukrainian, Russian and Belarusian Polissya, arrangements of folk songs by A. Avdievsky, G. Veryovka, L. Bodnaruk and others.

The main purpose of the initial phase of Lubomir Bodnaruk as the artistic leader and main conductor of the song and dance ensemble "Polissya" was the formation of the group's own creative style, because for a long time in Ukraine there were many similar ensembles. L. Bodnaruk's desire could be considered implemented in two main individual features of the "Polissya".

At first, the uniqueness of the ensemble was to use bandura as the main instrument of accompaniment. The use of bandura by the ensemble created the unique coloring of "Polissya", gave a kind of lyrical sound to the group, a soft timbre, special charm. Secondly, chorus group used exclusively academic manner of singing, which also was not typical for the collectives of this type. Reasons of Lubomir Bodnaruk's attraction to academic manner of choral singing can be seen in the tradition of Lviv Choir School to which he belonged.

Among the artists of the song and dance ensemble "Polissya" were graduates of Choral studies of Bandura Capella of Ukraine and Chernihiv Music College named after Lev Revutskiy: Tamara Metelenko, Anatoly and Galina Popova, Galina Marevych, Ludmila Truhan, Larisa Yurchuk, Boris Kalinichenko, Lydia and Anatoly Radchenko, Marina Rakytina, Alla Kaprulina, Volodymyr Dyachenko, Olga Titovich, Svetlana Zapyrych and others.

The first performance of the song and dance ensemble "Polissya" was held April 1, 1980 in Ivanivka village near Chernihiv. Subsequently, with the creative work of the group met residents of districts of Chernihiv, Lviv, Ivano-Frankivsk, Ternopil and Khmelnytsky regions, Adyghe Autonomous Oblast, Karachay-Cherkess Autonomous Oblast, Krasnodar Krasnodar Krai and Stavropol Krai of Russian Federation. A significant event in the creative life of the song and dance ensemble "Polissya" began a concert tour in Czechoslovakia. In 1982 the ensemble "Polissya" was honored by the Chernihiv Region Prize named after Oleksa Desnyak.

In 1984, the song and dance ensemble "Polissya" was disbanded. On the basis of the disbanded ensemble was formed Chernihiv Ukrainian Folk Choir. But, in fact, the main areas of arts of the group were not changed. As part of the choir were instrumental, dance and, actually, choral groups. The last group has undergone significant changes. The new artistic leader and main conductor of the group Petro Protsko gave priority to folk manner of choral performance.

There is no doubt that the creative activities of the song and dance ensemble "Polissya" were an important factor in the development of professional choral performance of Chernihiv region. For example, successor of "Polissya" – Chernihiv Ukrainian Folk Choir – reached the great skill under the direction of composer and conductor A. Pashkevych in the end of 20th – beginning of 21st century. A specific indicator of justification model of creativity of "Polissya" can serve activity of the song and dance ensemble "Siversky Claynody", which was founded in Chernihiv Philharmonic Society in 2002.

Key words: song and dance ensemble, Chernihiv Philharmonic Society, "Polissya", folk choir, repertoire, bandura, L. Bodnaruk.